

PROFILAXI DE LA TUBERCULOSI

(EL DOCUMENT MÉS ANTIC DE LA)

pel Dr. FAUSTÍ BARBERÀ

Deixeu per un moment vostres tasques dels treballs clínics i atengau lo meu preguntat, ja que afanyosos com sou per a estudiar la tuberculosi en el laboratori i en la clínica, també ho sereu per a estudiar-la en sa lliteratura actual i retrospectiva.

Es el cas que estudiant jo com a membre de l'Associació Internacional contra la Tuberculosi, les fases que ha tingut la Lluita oficial contra dita malaltia, he trobat que'ls manaments més antics son los següents: (1).

«DELIBERACIÓ DEL CONCELL

Dicto día 27 d'Octubre de 1698.

Atés e considerat que dés de fà alguns anys moren moltes persones, étics e tísics, tant en la present Ciutat com en sa particular contribució, lo qual reconegut pels antecessors de ses senyoríes els hi obliga a pendre moltes mides per acabar dites malalties, segóns el parer de metges mólt pràctics i experimentats.

Atés a que dites prescripcions han sigut mantingudes amb tot son vigor per ses senyoríes fins el dia d'avuï sense que s'ha-gi observat milloria de cap mena, abans al contrari és de notar que's propaguen comunicant-se als assistents, als malalts, als que vesteixen les seves robes i als que viuen en els mateixos llocs dels malalts; això es, dels malalts que moren de dites ma-

(1) Arxiu Municipal de Valencia. Manual de Concells. Anys 1698 i 1699. — Valúm 320. Signatura A.

lalties; i per últim, reconeguent ses senyories tan gravíssim dany i desitjant acabar-lo cumplint l'obligació dels seus ofícis, a càrrec dels quals està el cuidado de la salut pública de la present ciutat y son regne, han manat consultar al Claustre de la Facultat de Medecina, el qual, segons declaració rebuda per l'infrascrit escribá en 20 de Septembre pròxim passat, ha declarat que'l medi més convenient per reduhir dites malalties era cremar les robes dels que morien d'aquelles, així de llana, fil, seda i pells, com qualsevol altra que fós i que hagués servit per l'us de dits malalts; i la fusta dels llits i demés objectes del dormitori on haguessin mort aquests pacients, exceptuant els objectes de metall, així d'or, plata o coure, com els de qualsevol altre metall; i ses senyories, en vista de l'indicada declaració del mencionat Claustre i de lo manifestat a ses senyories per diferents i molt pràctics i experimentats metges, adoptin la providencia de que tota la roba de qualsevol qualitat que sia, com els objectes utilitzats per la asistencia dels tísics i étics confirmats, sia cremada, exceptuant les joies d'or i plata, coure o de qualsevol altre metall; recomanant a tots els metges i cirurgiàns de la present ciutat i particular contribució d'aquella, que d'avui endavant al tercer día que visitin un malalt étic o tísic confirmat tindràn l'obligació de donar part de l'existencia del mateix a un de ses senyories i al Dr. D. Joan Batista Candi, metge de la present ciutat o al que en el temps li succeeixca, baix la multa de 50 lliures (1) per la primera omissió i per la segona pérdua del dret de ciutadania de la present ciutat i de sa contribució, manant axí mateix, com en virtut del present manament a tota persona, qualsevol que sia son estat i condició, en qual casa ocorreixi alguna mort de dites malalties no podràn reservar-se cap d'aquelles robes i joies, ni desfer-se aquelles, ni els plats i les escudelles i demés objectes usats pels dits malalts; sinò pel contrari, vindràn obligats a manifestar totes les dites joies i robes al metge de la dita ciutat o a ses senyories; i per últim manem a tots els corredors, sastres i drapaires i demés persones que's dediquin a la compravenda de robes que no podràn comprar cap d'aquelles ni mobles de la casa on hagi habitat qualcun de dits malalts, sense mitjançar la llicencia de ses senyories, baix la pena de ser cremades dites robes i 25 lliures per la primera vegada, per la segona 50 lliures i per la tercera altres càstigs a l'arbitri de ses senyories; i si per

(1) Quantitat equivalent a 187'50 pesetes.

cas els nomenats metges i cirurgiàns haguessin participat a l'indicat metge de la present ciutat l'existència de malalts de dites malalties, o el mencionat metge ne visités qualseun, i en un i altre cas no ho manifestés a ses senyories, incurrirà en les penes imposades als indicats metges i cirurgiàns i en la privació del seu ofici, prevenint que la present deliberació siga preconitzada en els llocs públics acostumats d'aquesta ciutat a fi de que ningú pugui alegar ignorancia.

De quibus, etc. Actum Valentice.—Testimonis foren: Jaume Molins i Vicens Sadurní Veguers, habitants de Valencia.»

Aquesta deliberació donà lloc a la publicació de la *Crida* en la propia forma i pareixer com así va publicada. Constituint la primera disposició gubernativa mundial contra la tuberculosi.

Barcelona prengué mides en 1729 per disposició dels metges D. Rafel Steve i D. Jeroni Badia, y els posaren en planta en els anys 1731 i 1732.

Saragoça els prengué en 23 d'Agost de 1729, i més tart la Junta de Sanitat de Madrit adoptà disposicions per a tota Espanya, però calcades *c* per *b* en la *Crida* de Valencia.

Entre les ciutats que seguiren aquest moviment contém a Nàpols, que també prengué mides contra la tuberculosi a les mitjanies del segle XVIII.

Advertencia final per als bibliòfils: El malaurat escriptor i erudit metge Dr. Lluís Comenge, escrivint algo sobre esta *Crida*, quan feia molts anys que l'havia vista per mí a n'ell enviada estampà en lo publicat el 3 d'Agost de 1912 per *El Siglo Médico*, que l'havia llegida en una Memoria anual de l'Institut Mèdic Valencià (sense dir quina).

Jo afegiré enfront d'això, que en tota la col·lecció de *Memories* anuals de l'Institut, i ja són 76, no hi ha una tant sols que inserti la *Crida*, únicament la que correspon a l'any en que jo era president la citaren, a propòsit d'unes conferencies meves sobre lluita antituberculosa. En les restants *Memories* ni se l'anomena per desconeguda, solzament s'havia ocupat ampliament d'ella la *Revista Valenciana de Ciencias Médicas*, en articles firmats per mí.

Aquella noticia de Comenge és una equivocació i com a tal deuen mirar-la els bibliòfils i els erudits.